

deAuteurs

iTems

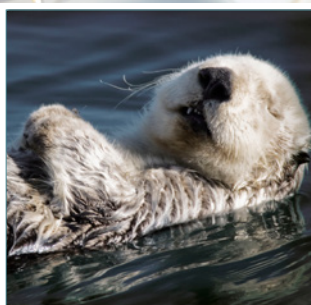
#14

voor auteurs, door auteurs

Januari 2017

www.deauteurs.be

Audiovisueel & Literair nummer

REBEKKA DE WIT
WE KOMEN NOG
EÉN WONDER TEKORT
ROMAN

Voorwoord

Het begin van elk nieuw jaar staat bol van goede voornemens en nieuwe ideeën. En dat is bij iItems niet anders. Zo hebben wij beslist om voortaan onze energie te bundelen in twee edities per jaargang. Twee extra dikke nummers waarin telkens meerdere disciplines aan bod komen: de audiovisuele wereld, literatuur, theater, illustratie.

In deze Nieuwjaarseditie spreken we met twee filmmakers die ten tijde van het interview nog middenin een maakproces zaten. Documentairemaakster Griet Teck was bezig met een film over mensen die dicht bij de dood staan, regisseur Senne Dehandschutter stond op het punt om naar Marokko te vertrekken om er zijn kortfilm over Syrië te gaan draaien.

In het kader van een dubbelinterview ontmoeten we een derde regisseur. Filmmaker Jaco Van Dormael en illustratrice Ingrid Godon spraken op het filmfestival van Oostende hun bewondering uit voor elkaars werk.

Verder komt in ons eerste multidisciplinair nummer ook een jonge schrijfster en theatermaakster aan het woord. Rebekka De Wit vertelt ons alles over haar debuut waarmee ze de allereerste TAZ-deAuteurs debutantenprijs wist weg te kapen.

We zoomen ook in op de gereguleerde boekenprijs in Vlaanderen, die er in 2017 nu echt wel komt.

Regisseur-scenarist Willem Wallyn en cartoonist-illustrator Steven De Gryse verrassen ons met enkele opmerkelijke vergelijkingen. Steven omschrijft tekenen als een noodzaak die even groot is als de behoefte om naar toilet te gaan. Willem ziet regisseren dan weer als naar het zwembad gaan: het is een gedoe, maar je bent blij als je in het water ligt.

We spraken ook met een grote naam in de wereld van het auteursrecht in Nederland en ver daarbuiten. Kees Holierhoek, een wijze man van 75, staat ons enthousiast te woord net voordat voor hij de fakkel aan de volgende generatie doorgeeft en wijst ons terecht op de gevaren en bedreigingen voor het auteursrecht.

Het auteursrecht staat onder druk. Getuige hiervan de recente wijzigingen in de reprografie die, na een arrest van het Europees Hof van Justitie in 2015, helemaal door elkaar werd geschud wat voor auteurs resulteert in inkomensverlies.

De Europese Commissie publiceerde in september een ambitieus voorstel, een 'copyright package' waar verder aan geschaafd moet worden. De rechten en belangen van auteurs moeten scherper worden gesteld. deAuteurs zet dit in 2017 hoog op de agenda.

Verder hopen we jullie in 2017 te kunnen blijven verrassen met werk van onze straffe auteurs. Het belooft een feestjaar te worden, want intussen is het 1000e lid van deAuteurs een feit. Op onze Algemene Vergadering van 15 juni zal de gelukkige (de naam blijft nog even geheim!) in de bloemetjes worden gezet. In afwachting wensen we jullie een fantastisch, inspiratievol en creatief 2017!

Katrien Van der Perre
Algemeen directeur deAuteurs

Inhoud

- 3 Illustratrice Ingrid Godon & filmmaker Jaco Van Dormael
- 6 Schrijver & theatermaker Rebekka De Wit
- 9 Scenarist & regisseur Willem Wallyn
- 10 Scenarist, schrijver & voorzitter van Stichting Lira Kees Holierhoek
- 12 Cartoonist, illustrator & stripauteur Steven Degryse, aka Lectr
- 15 Uitreiking prijzen op Grafixx
Boekenbank
- 16 Carlo Van Baelen : 'De gereguleerde boekenprijs'
- 19 Reprografie
- 20 Filmmaakster Griet Teck
- 22 Filmmaker Senne Dehandschutter

deAuteurs iItems #14 JAN. 2017

Verantwoordelijke uitgever:

Katrien Van der Perre
Koninklijke Prinsstraat 87
1050 Brussel

Interviews & artikelen:

Nathalie Van der Perre, Dorien De Loore,
Carlo Van Baelen, Lara Leo, Lisa Trevi

Samenstelling:

Katrien Van der Perre, Barbara Cardoen,
Dorien De Loore, Barbara Persyn

Lay-out:

Jos Bergen - j.bergen@skynet.be

Beelden cover:

Jaco Van Dormael © Pieter Cliteur
De 16 © Luna Films, Canvas © Eric de Mild
K kunstenaar voor kinderen © Ingrid Godon
Cover: We komen nog één wonder tekort
Affiche: Feel my love
Ze kabbelen over Zwarte Piet © Lectr
© Lost in the middle
Boekenrij © Jos Bergen

Niets uit dit nummer mag opnieuw gepubliceerd worden zonder voorafgaande toestemming van de verantwoordelijke uitgever.

Wie is wie bij deAuteurs:

- Katrien Van der Perre
Algemeen directeur
kvanderperre@deauteurs.be
- Barbara Persyn
Juriste
bpersyn@deauteurs.be
- Barbara Cardoen / Pamela Stuyck
Auteursdienst
pstuyck@deauteurs.be
- Dorien De Loore
Communicatie en events
Administratieve ondersteuning
ddeloore@deauteurs.be
- Annelies De Vos
Onthaal en depot
adevos@deauteurs.be
- Lara Leo
Documentatiedienst
Beheer literatuur & podiumkunsten
lleo@deauteurs.be
- Chloé Van Beveren
Documentatiedienst & beheer AV
cvanbeveren@deauteurs.be

deAuteurs • Huis van de Auteurs
Koninklijke Prinsstraat 87
1050 Brussel
Tel. +32(0)2 551 03 20
Fax +32 (0)2 551 03 25
info@deauteurs.be
www.deauteurs.be
www.facebook.com/deauteurs
BE0837.299.149
IBAN : BE26 3630 8991 7929
BIC : BBRUBEBB

Jaco Van Dormael

Filmmaker

Dorien De Loore

& Ingrid Godon

Illustratrice

Hij befaamd filmmaker, zij gerespecteerd illustratrice. Jaco Van Dormael en Ingrid Godon, twee grote namen. Groots in hun vak, maar ook groots in hun menselijkheid, hun gevoel voor en capaciteit tot observeren en absorberen. Maar wat brengt hen bijeen? Wat verbindt hen?

In het kader van een kruising tussen verschillende kunstdisciplines, over de taalgrenzen heen, zorgden wij voor een ontmoeting. Niet wetende of de vonk zou overslaan. Een gesprek over de zoektocht naar eigenheid, over passie en over respect voor andermans talent en werk.

We beginnen ons interview met een geschenk, van de één voor de ander. Breed glimlachend en lichtjes zenuwachtig, overhandigt Ingrid een Franstalig exemplaar van haar werk 'Je Pense' aan Jaco.

Jaco: Dank je, ik ben er heel blij mee. Ik heb altijd bewondering gehad voor mensen die zoiets kunnen maken. Enkele vrienden van me, ook tekenaars, zeggen vaak dat het fijn is om in cinema geluid en beweging te hebben. Wel, ik vind het net zo fantastisch dat je, zonder iemand

iets te moeten vragen, met potlood en papier, een universum kan creëren. Ik denk dat het een droom is van vele cineasten, om een film te kunnen maken zoals men piano speelt of een tekening maakt. Maar de realiteit dwingt je dan weer om op voorhand te schrijven, je film te financieren, ... Je moet je gewoon altijd voorbereiden.

Ingrid: Ik wil gewoon beginnen met je te bedanken. Sinds Toto le Héro, die ik minstens vijf maal heb gezien, ben ik

helemaal fan. Sinds dat moment dacht ik, 'als ik Jaco Van Dormael ooit ontmoet, dan wil ik hem bedanken'. Dat overkomt me bijna nooit. Een paar jaar geleden zat je voor me op de TGV. Dat was mijn kans, maar ik heb je toen niet durven aanspreken. Ik vind het visuele in jouw films ongelooflijk inspirerend. Er zijn zoveel lagen als je goed kijkt. Zoveel poëzie en surrealisme waar ik erg van hou. Het is moeilijk uit te leggen, maar het gaat recht naar mijn hart.

Le Tout Nouveau Testament © Kris Dewitte / Climax Films

Laat ons starten met een korte introductie, voor wie jullie nog niet goed kent?

Ingrid: Ik maak boeken voor kinderen en volwassenen, zevenendertig jaar nu al. Mijn hele leven lang heb ik getekend. Geef me een potlood en ik ben vertrokken. Ik behaalde slechte resultaten op school en voelde me lang niet op mijn plek, maar kijk, ik heb mijn weg gevonden. Op dit moment ga ik aan een nieuw boek beginnen, voor een Zweedse uitgever. 'Ik moet' gaat nu verschijnen en we dromen ervan om de drie boeken (*Ik wou, Ik denk en Ik moet, red.*) in één pakket uit te kunnen brengen. De rechten van 'Ik wou' zijn net in Amerika verkocht. Daarnaast vind ik ook meer en meer mijn weg in de grafische kunst. Ik werd uitgenodigd door een grafisch artiest in Frankrijk, waar ik me gedurende een week heb ondergedompeld in de lithografie. Dat opende echt een nieuwe weg voor me.

Jaco: Momenteel werk ik aan een voorstelling, samen met mijn vrouw Michelle Anne (*De Mey, choreografe, red.*). Het is een soort 'efemere cinema', een mengeling van dans, theater, film, ... De optiek was van het 'Arte Povera' aan te pakken, een langspeelfilm te maken op de keukentafel, met minimale middelen, om tot een maximaal effect te komen. Ik ben mijn tekst nog aan het instuderen (lacht), ik heb nog wat problemen met mijn uitspraak. (*In Cold Blood speedt nog tem 17/03 in de KVS in Brussel, red.*)

Die kruising tussen verschillende disciplines, is dat een manier van werken die jou interesseert, Jaco?

Jaco: In het begin was het vooral om te kunnen samenwerken. Michelle Anne deed danstournees, ik draaide mijn films, en toen vonden we iets dat ons beiden interesseerde. Ik vind het boeiend om te zien hoe de benaderingen heel verschillend kunnen zijn. De 'dramaturgie' van dans is niet dezelfde

Ik maak mijn films zoals je een fles in het water gooit, je weet nooit wie ze zal vinden en hoe men de boodschap zal lezen of bekijken.'

als die van cinema of die van muziek. De constructies zijn niet hetzelfde, het gevoel van tijd evenmin. Het zijn vaak 'weerklinken' die in elkaar overlopen, maar daarom niet altijd meerstemmig, soms is er enkel dans, of enkel stem met tekst, soms is er enkel beeld en soms alles tegelijkertijd. Ik leer er veel uit, maar op het einde van de dag ben en blijf ik wel cineast.

Een opvallende gelijkenis in jullie beider werk, is dat jullie vertrekken vanuit de verbeeldingswereld van

kinderen, maar wel creëren voor kinderen én volwassenen.

Ingrid: Ik teken voor het kind in mezelf. Als ik tevreden ben, dan is het kind in mezelf tevreden. Ik denk nooit na over wie mijn boeken zal kopen. Een tijdje geleden was ik in Genève, op een literatuurfestival. Tijdens een rondetafelgesprek kwam een theorie naar boven, over het 'ideale' kleurgebruik voor kleine kinderen. (pauzeert even) Ik trek me daar niets van aan. Op mijn portretten komt wel eens commentaar, of die wel voor kinderen bestemd zijn, of ik daar wel goed over heb nagedacht. Ik weet het niet, maar er blijken wel kinderen te zijn die er echt door worden aangetrokken. Net zoals ik vroeger, door de Vlaamse primitieven. Als ik nu naar een werk van Van Eyck kijk, beleef ik nog datzelfde gevoel dat ik als kind had.

Jaco: We weten nooit wie ons publiek is. Ik maak mijn films zoals je een fles in het water gooit, je weet nooit wie ze zal vinden en hoe men de boodschap zal lezen of bekijken. Het blijft een raadsel. Mensen komen me vertellen dat ze van mijn film houden, of net helemaal niet, maar ik weet nooit precies wat ze hebben gezien.

De structuren in mijn films zijn complex en dus volwassen, maar ik hou wel van het personage van het kind. Kinderen zijn rebelser dan volwassenen, zonder dat ze het zelf weten. Ik hou bijvoorbeeld van situaties waarin een kind iets zegt en een

volwassene daarmee lacht als in 'ha, later snap je het wel'. Ook wij volwassenen hebben er niets van begrepen. Kinderen zijn 'extreem', de meest wrede plek op aarde lijkt me de speelplaats. Ze zijn niet beleefd, ze houden zich niet in. Toen ik vroeger nog theater maakte voor kinderen, vroegen ze mij 'Wat doe je eigenlijk van job? Van échte job?' (lacht).

Ik las in een interview dat je bewust probeert de realiteit níét te benaderen, maar dat je een ander, nieuw verhaal wil creëren.

Jaco: Omdat ik niet weet wat dat is, dé realiteit. Mijn realiteit is de film die ik in mijn hoofd maak, met wat mijn ogen, mijn oren, mijn neus, mijn huid en mijn smaak me ingeven. Mijn hond die onder de deur ruikt dat er een vriend aankomt, heeft een andere realiteit dan ik. De realiteit is het kleine theater van illusies dat ieder voor zichzelf maakt. Wat ik fantastisch vind aan cinema, is dat het daar mogelijk wordt om dat theater te recreëren, om de mechanismen van het denken te recreëren, die maken dat we dingen associëren en verhalen maken die er in de realiteit misschien niet zijn. Waarom maken we verhalen? Is het een vorm van consolidatie, een soort zoeken naar waar het leven naartoe gaat, hoewel het misschien nergens naartoe gaat?

Is dat ook iets wat jij doet, Ingrid, in je eigen wereld, je eigen realiteit duiken?

Ingrid: Dat is een moeilijke vraag want ik denk niet echt na als ik teken, ik werk echt vanuit mijn buikgevoel. Bij de portretten van 'Ik wou' heb ik, na een lang parcours, voor het eerst het gevoel dat het echt mijn werk is. Mijn vader was amateurfotograaf en ik herinner me nog dat ik, als klein meisje al, keek naar dat wonder van fotografie, dat ik op zolder snuffelde in schoendozen met zwart-wit foto's. Die mooie, bijna alledaagse, pretentieloze en onhandig geposeerde foto's. Toen al vond ik het boeiend om in die levens te snuisteren. Ik ben enorm met mensen bezig. Kijken naar mensen, naar blikken, gevoelens, houdingen, dat vertelt zoveel. Ik 'lees' mensen zeg ik soms. En dat zit allemaal in mijn tekeningen.

Jullie hebben beide ook grote, internationale successen gekend. Hoe gaan jullie daarmee om?

Jaco: Successen gaan altijd samen met mislukkingen. Die afwisseling vormt het traject van een carrière. Volgens mij bepaalt het publiek of iets succesvol is of niet. Het is zoals bij volle of lege restaurants. Iedereen wil naar het volle,

en eens het vol is willen er nog meer mensen naartoe, terwijl niemand naar het lege wil, hoewel achter het vuur misschien dezelfde kok staat. Je ziet dat ook sterk op filmfestivals, iedereen wil wat iedereen wil, en niemand wil wat niemand wil. Soms hangt dat af van het oeuvre, maar heel vaak ook van het publiek, en van de chemie die er ontstaat.

Ingrid: Hetzelfde gebeurt bij recensies in magazines of kranten. Toen ik goede commentaren kreeg in De Standaard en De Morgen, voelde ik meteen dat de interesse steeg. Ook met boekenprijzen is dat zo.

Jaco: Het heeft ook iets consoliderend, het gevoel deel te zijn van een grote familie die van hetzelfde houdt, of net niet. Dat blijft iets mysterieus.

'Ik teken voor het kind in mezelf. Als ik tevreden ben, dan is het kind in mezelf tevreden.'

Ingrid: Als we de formule zouden kennen voor iets waar iedereen van houdt... dat bestaat niet. Er zijn mooie dingen die voorbijgaan en die niemand ziet, dat is jammer.

Het heeft tien jaar geduurd om de film Mr. Nobody te maken. Bij literaire uitgeverij moet het dan weer snel gaan. Hoe verschillend is jullie werkproces?

Ingrid: Het is een heel ander gegeven. Ik werk alleen, of samen met een schrijver. Gelukkig kan ik nu de boeken maken die ik wil maken. Ik werk snel, maar heb veel tijd nodig om me ergens aan te zetten. Ik weet ook nooit precies hoe mijn werk eruit gaat zien. Met een boek getiteld 'Ik denk', denk ik daar eerlijk gezegd niet veel over na (lacht). Het is vaak de deadline die me energie en focus geeft. Dan ben ik streng voor mezelf en kan ik in enkele weken tijd een boek maken. Geweldig!

© Ingrid Godon

Jaco: In mijn werk wordt alles duidelijker met de tijd, zoals een foto die zich stilaan ontwikkelt, maar die eerst helemaal flou is. Het begint altijd met gemonteerde sequenties in mijn hoofd. Die komen in beeld, gekaderd, in kleur of in zwart-wit, met een zeker ritme. Daarna ga ik op zoek naar woorden. Ik schrijf alles neer op kleine stukjes papier. Als ik constateer dat ik twaalf keer hetzelfde idee heb opgeschreven, dan ga ik ermee verder. De helft van mijn dromen zijn ook gekadreed, vaak in een formaat van 16:9 (lacht). Maar nee, ik weet nooit wat het gaat worden tot op het moment dat het klaar is.

De realiteit is dat het 95% van de tijd niet mooi is, en je opnieuw moet proberen, tot je aan die laatste 5% geraakt waarin het ineens goed wordt. Het is alsof je iedere ochtend weer dezelfde kauwgom van onder tafel haalt om die te herkauwen.

Je moet een beetje 'idiot' zijn om dit vak te doen ja (lacht).

Rebekka De Wit

Schrijver & theatermaker

Dorien De Loore

Rebekka De Wit is schrijver en theatermaker. Als echter één ding duidelijk wordt na een gesprek met dit straf en jong talent, is het dat ze niet houdt van hokjes en kadertjes, en er dus ook zelf niet in past. Een dertiger met de levenswijsheid van een oude ziel en een taal die zo overwogen en precies is, dat zowel ieder woord als iedere stilte een betekenis krijgt.

Ze is columniste voor Rekto:Verso en nam samen met Freek Vielen en Suzanne Grotenhuis de artistieke leiding over bij theatergroep de Tijd. In 2015 verscheen haar debuutroman 'We komen nog één wonder tekort', waarmee ze vorige zomer de eerste TAZ-deAuteurs debutantenprijs in de wacht wist te slepen. De jury noemde haar schrijfstijl ontwapenend en vernieuwend. Een 'prototype voor de jonge generatie'.

Proficiat!

Dankjewel. Het is eigenlijk wel grappig, want toen ik hoorde dat het een wedstrijd was, baalde ik een beetje. Omdat je als schrijver regelmatig ongevraagd aan wedstrijden deelneemt en daardoor ook vaak ongevraagd afgewezen wordt. Die wedstrijdcultuur maakt me soms wat bang, alsof we niet meer zonder kunnen. Toen dacht ik 'hm, nu word ik gevraagd voor een interview en is het eigenlijk ook weer een wedstrijd' (lacht). Ik was natuurlijk heel blij toen ik gewonnen had en het juryrapport te horen kreeg. Vooral omdat ik denk dat het een boek

© Alexander Daems

is waar je best gemakkelijk over heen leest. Het heeft een klein thema, niet in de letterlijke zin van het woord, maar wel in de schaal waarin het zich afspeelt. Je moet het langzaam lezen en ik kan me voorstellen dat je bij boeken met grotere thema's sneller beloond wordt, omdat de relevantie op de achterflap staat. Bij mijn boek is dat helemaal niet zo.

Had je dan een specifiek lezerspubliek voor ogen, of wist je welke mensen er iets zouden kunnen uithalen?

Ik heb het in eerste instantie voor mijn familie geschreven, die een heel specifieke manier van kijken en een bijzonder gevoel voor humor heeft. Dus het plezier dat ik had aan het schrijven, was een beetje hetzelfde als wanneer je een verrassingsfeestje voor iemand organiseert. Het is best wel een maatschappijkritisch en specifiek boek ook, een boek voor liefhebbers, of mensen die er een persoonlijke band mee hebben. Zo waren er mensen die me zeiden dat ze het echt moesten wegleggen omdat ze het zo mooi vonden

'Ik vind het belangrijk om de juiste woorden te gebruiken, ik denk dat de wereld kapotgaat aan de verkeerde taal.'

en er niet goed mee om konden gaan. Dat is iets heel speciaals. Volgens mij kan dat ook alleen maar met een boek, dié intimiteit. Het gekke is, dat ik dan niet het gevoel had dat ik daar zelf iets mee te maken had (lacht).

Het boek heeft een bijzonder en redelijk heftig thema, dat toch op een lichte manier wordt gebracht. Heb je daar bewust over nagedacht?

Het boek is eigenlijk een beschrijving van de werkelijkheid. De aanzet voor het schrijven was ook echt het vreemde gevoel dat we hadden na de dood van de vriend van mijn zus. Ik beschrijf dat als een gevoel van 'tegenwoordigheid', een soort plots 'in het moment' kunnen zijn, waarbij alle onzin wegvalt. Je komt in een gebied terecht dat ik nog niet eerder beschreven zag, een soort lichtheid omdat je zo gekatapulteerd wordt in het leven. Ik vond het ergens heel prettig, dat alles plots zo helder was, een helderheid die ik nu totaal niet meer heb. Ergens zou ik die willen kunnen vasthouden hoewel, en dat staat ook in het boek, 'je

niet hoopt dat er nog iemand dood hoeft te gaan, om onze tegenwoordigheid niet te verliezen'.

Je laat in je boek veel ruimte tot nadenken en stilstaan. Is dat iets dat terugkeert in jouw werk, die bevragende of kritische invalshoek?

Ja, dat denk ik wel. Ik hoor inderdaad wel eens 'je denkt veel na, Rebekka' en dan denk ik 'hein, maar wat doe jij dan?' (lacht). Het is een gevolg van wie ik ben, dus dat zit in alles.

Ik heb het gevoel dat ik, met alle dingen waar ik over nadenk, wel zelf in aanraking ben gekomen. Mijn laatste solovoorstelling (*Presentatie van een ongecensureerd moppenboek*, red.) was een persoonlijk en radicaal betoog tegen een soort cynisme rond 'naïef' worden genoemd in een wereld waarvan anderen dan wel zouden weten hoe die in elkaar zit.

En toch ben ik voor mijn gevoel niet per definitie kritisch. Je hebt mensen die met veel winden kunnen meewaaien, maar ik begrijp gewoon veel dingen niet, wat ik meer en meer als pluspunt ben gaan beschouwen, want dan zal en wil ik er eerst goed over nadenken. Je hebt zoiets als de wet van de remmende voorsprong toch? Ik denk dat ik het omgekeerde heb. De wet van de voortstuwende achterstand, ofzo.

Schrijf je vooral vanuit een noodzaak die je zelf voelt, of wil je ook dat mensen jouw verhaal horen en er iets mee doen?

Beide denk ik. In een documentaire over Amy Winehouse was een fragment dat ik mooi en herkenbaar vond, over de 'top 40' van toen en hoe ze zich niet herkende in die muziek. Dat heb ik ook een beetje met schrijven en met wat nu 'de canon' is. Ik voel me niet gerepresenteerd door wat doorgaat voor goede literatuur, of het mens- of wereldbeeld dat daaruit voortkomt. Dan denk ik aan de Grünberg- of Houellebecq-achtige heftigheid. Dat 'de mens is een wolf' beeld, daar word ik gewoon kwaad van. Ik vind het zo oneerlijk en zo ingrijpend ook, dat ik in die zin wel de noodzaak voel om daar iets tegenover te stellen. Ik zie gewoon zoveel andere dingen, over hoe lief mensen zijn, en ik bedoel niet dat je dan 'lieve boeken' moet gaan schrijven, maar ik vind dat die insteek evenveel bestaansrecht heeft en even dramatisch is in een tragische en pijnlijke wereld. We hebben best wel een eenzijdige verbeelding. Doordat we ons de mens

voorstellen als egoïstisch, kiezen we steeds ook preventief voor onszelf. In die zin vind ik verbeelding een erg politieke kwestie en denk ik dat het nodig is dat er stemmen komen om die verbeelding aan te vullen met nieuwe beelden. Dat is moeilijk merk ik, omdat je zo gemakkelijk gediskwalificeerd geraakt. En de diskwalificatie zit dan vooral in het feit dat je naïviteit kan worden verweten. Het is pittig om iets te schrijven waarmee je risico neemt.

Daartoe kan humor een handig instrument zijn. Komt die humoristische insteek in je boek ook vanuit jezelf?

Ja, de meeste van mijn helden zijn stand up comedians. Omdat ik het zo eerlijk vind, het is grappig of niet. Ze zijn voor mij een soort rare profeten, omdat ze een vrijbrief krijgen om politiek te zijn. Ik heb het vaak gewild dat ik stand-upper was, maar humor is bij mij altijd het gevolg van verdriet. Ik denk dat, in de long run, de grapdichtheid misschien wel even hoog is, maar ik vertrek gewoon vanuit iets veel zwaarders. Terwijl comedians in alles gaan zoeken naar de grap, heb ik grappen nodig om alles te kunnen, of te mogen zeggen.

Hoe ben je er eigenlijk toe gekomen om plots een boek te gaan schrijven, naast je schrijfwerk voor theater?

Schrijven is de constante, taal en spreken is waar het allemaal van vertrekt. Op school zijn die twee altijd gelijk opgegaan, maar toen ik het schrijven ontdekte, realiseerde ik me plots dat ik dat altijd al deed. Ik vind spreken of je teksten hardop zeggen, zoals in theater, wel echt wezenlijk voor je werk. Je ogen lezen over zoveel dingen heen waar

je oren dat niet kunnen. Dus ik zou schrijvers wel aanraden om die twee zoveel mogelijk te combineren.

Als ik schrijf dan weet ik precies wanneer het klopt. Het is hetzelfde gevoel dat ik op de middelbare school had, toen ik voor wiskunde iets ingewikkelds moest uitrekenen. Ik wist meestal precies wanneer ik op het goede spoor zat. Ik ben er zo mee verbonden, dat het voelt alsof ik er zelf van afhang. Ik vind het

'Je hebt zoiets als de wet van de remmende voorsprong toch? Ik denk dat ik het omgekeerde heb. De wet van de voortstuwende achterstand, ofzo.'

ook belangrijk om de juiste woorden te gebruiken, ik denk dat de wereld kapotgaat aan de verkeerde taal. Maar ik was wel bang om te publiceren, omdat ik wist dat anderen mijn taal op een totaal andere manier zouden kunnen lezen. Ik wilde dus sterk genoeg zijn om dat boek te kunnen verdedigen en toen ik voelde dat een uitgever waarmee ik bijna in zee ging, toch iets anders wilde, ben ik het in vier jaar tijd op mijn eentje gaan doen.

Hoe belangrijk vind je het dat jonge, beginnende auteurs een stem of een podium krijgen?

Al van bij het afstuderen, zag ik iets vreemds gebeuren, dat mensen die

aandacht krijgen, meer aandacht krijgen. Dat is bij mij nu ook een beetje en ik weet niet goed wat daar de oplossing voor is. Het is gewoon zo belangrijk om een track record te hebben, om uren te maken. Mensen met wie ik ben afgestudeerd, zie ik iets anders gaan doen, omdat ze in de afgelopen jaren te weinig kansen hebben gehad en geen talentachterstand, maar gewoon een soort urenachterstand hebben opgebouwd. Na een aantal jaren zie je dat mensen die meer uren maken ook echt beter worden. Net als muzikanten. Maar je moet wel de kans krijgen om die uren te maken. Dat vind ik heel pijnlijk. Ik denk dat er in het algemeen wel een soort paradigmawissel moet komen in onze cultuur van 'erbij horen of niet'. Als schrijver is het belangrijk om daar een weerbaarheid voor te ontwikkelen en dat leer je door veel te doen en bezig te blijven. Mensen zijn tegenwoordig veel bezig met hoe ze aandacht kunnen krijgen, maar misschien moet de kernvraag blijven 'wat wil ik aandacht geven', en zit je daardoor altijd goed. Ik denk dat je de boeken moet schrijven die je zelf zou willen lezen. Dan krijgt het vanzelf aandacht of niet en kan je, in kosmische zin, weten dat je altijd het goede hebt gedaan.

Beelden
© Luna Films, Canvas
© Eric de Mildt.

Willem Wallyn

Scenarist & regisseur

Nathalie Van der Perre

Een comedy over de tocht van een vicepremier naar de Wetstraat 16. Het idee kwam van politiek journalist Wouter Verschelden, maar het was Willem Wallyn die de reeks uiteindelijk schreef en regisseerde. Hij groeide op in een politiek milieu en was een tijdlang samen met toenmalig vicepremier en minister van Begroting Freya Van den Bossche. 'De 16' was dus een kolfje naar zijn hand: 'Eindelijk kon ik mijn signatuur nog eens zetten'. Een gesprek met de man die ook mede-oprichter en ex-voorzitter is van deAuteurs.

Hoe was het om 'De 16' te maken?

Het was een droomproductie waarin niemand me een strobreed in de weg legde en die op het juiste moment kwam. Ik schreef veel voor tv en werd dat lichtjes beu. Hoewel ik het begrijp, is het frustrerend dat men soms dingen uit een scenario schrapt waarmee je net je handtekening wilde zetten. In 'De 16' kon ik nog eens duidelijk mijn eigen signatuur zetten.

Waarin schuilt die dan?

Bij mij is de mens nooit goed of slecht maar beide. Ik zie graag de nuance in waarom iemand iets misdoet. Daarnaast hou ik van kinderachtige en tegelijkertijd hoogdravende humor. Ik hou van vulgaire moppen maar wil niet alles uitleggen aan de kijker uit angst dat hij het niet zou snappen. Als het niet stoort in het verhaal moet een verwijzing naar een moeilijk gedicht of een grap die net onder de toelaatbaarheidsgrens valt, best kunnen. Kijkers zijn overigens veel slimmer dan we denken.

Hoe zijn de reacties?

Ik kreeg alleen maar goede reacties en lovende recensies in kranten en tijdschriften, wat deugd doet. Maar ik vind de kijkcijfers laag. We haalden in totaal 300.000 kijkers per aflevering, verspreid over drie uitzendingen. Het

'Regisseren is zoals naar het zwembad gaan. Er zijn genoeg redenen om het niet te doen, en toch zwem ik elke dag en ben ik blij als ik in het water lig.'

grote Canvaspubliek dat naar 'Bevergem' keek, hebben we deze keer toch niet kunnen aanboren. We stonden weliswaar tegenover 'De slimste mens' en de matches van de Rode Duivels, maar dat

zijn excuses. Ik stel me de vraag wat me meer kunnen doen. Er is veel materiaal gemaakt dat enkel voor sociale media bedoeld was, maar daar vissen we nog te veel in de vijver van steeds dezelfde fans. Nu de reeks ook op DVD uit is, zullen we zien of er nog nieuw leven in komt.

Heb je eigenlijk een voorkeur: schrijven of regisseren?

Ik doe het liefst wat ik op dat moment aan het doen ben. Als ik schrijf, vind ik dat het coolste wat er is en als op een set alles loopt, ben ik ook gelukkig. Ik kijk er in beide gevallen wel telkens tegenop om te beginnen. Het is niet makkelijk om een leeg blad vol te schrijven of te starten met een regie. Vaak is er dan enkel miserie: een locatie is onmogelijk, een cameraman is niet vrij ... Maar nadien zie ik iets ontstaan wat beter is dan wat ik schreef en ook in de montage wordt het alleen maar beter. Het is een beetje zoals naar het zwembad gaan. Je moet ernaartoe gaan, je uitkleden, 50 cent bij je hebben voor de locker. Er zijn genoeg

redenen om het niet te doen, en toch zwem ik elke dag en ben ik blij als ik in het water lig.

Waarom trok je een paar jaar geleden mee aan de kar van deAuteurs?

Een aantal jaar geleden werd de audiovisuele sector, onder impuls van het VAF en later het systeem van taxshelter, een echte economie. Samen met een aantal

'Ik ben de laatste om nationalistisch uit de hoek te komen, maar op cultureel vlak zijn er altijd eigenheden.'

© Luna Films, Canvas © Eric de Mild

andere SADC-leden had ik het gevoel dat we geen eigen Vlaamse stem hadden. Ik ben de laatste om nationalistisch uit de hoek te komen, maar op cultureel vlak zijn er altijd eigenheden. Wij wilden die op het vlak van auteursrechten vertolken. Er was niets poëtisch aan twee jaar op kabinetten en ministeries zitten met juristen, en toch heb ik nu een romantisch beeld van hoe we die organisatie opbouwden. Na een tijd was er het gelukzalige moment waarop iedereen de nieuwe wind voelde en lid wilde worden.

Inmiddels is deAuteurs een goed uitgewerkt geheel met een eigen stem. Ik ben nu geen voorzitter meer, anderen kunnen nu andere accenten leggen. Mijn accent was er één van niet naar de details kijken maar het geheel vooruit stampen. Misschien moeten de dingen nu wat scherper gesteld worden.

Waar ben je momenteel mee bezig?

Ik schrijf een reeks in Frankrijk in opdracht en ik wil graag een langspeelfilm maken. Het is iets dat ik nog nooit gedaan heb,

180° weg van 'De 16'. Ik begeef me op glad ijs, maar daarop lijkt ik beter te functioneren dan op de stevige ondergrond van betreden paden. Het kan goed worden, maar het risico op een mislukking is ook groot. Ik wil er nog niets over zeggen want naar het schijnt brengt dat ongeluk. Anderzijds heb ik geleerd dat de dingen pas gebeuren als je ook aankondigt dat je het gaat doen. Dus bij dezen: ik ga volgend jaar een langspeelfilm maken!

Kees Holierhoek

Scenarist, schrijver & voorzitter van Stichting Lira

Nathalie Van der Perre

DeAuteurs trok eind november naar Maastricht voor het DramaMaastricht festival. Zij ontmoetten daar Kees Holierhoek, voorzitter van DramaMaastricht en een grote naam in de wereld van het auteursrecht in Nederland.

Hij schreef proza, scenario's, hoorspelen en toneelstukken, en sleepte een aantal prestigieuze prijzen in de wacht.

In 2008 kreeg hij ook de ANV-Visser Neerlandia-prijs voor het behartigen van de belangen van schrijvers in Nederland.

Op 1 januari 2017 draagt hij de fakkel over als voorzitter van Stichting Lira.

Het ideale moment dus om even terug te blikken op zijn carrière.

© Sander Nieuwenhuys

Hoe kwam je er eigenlijk bij om de belangen van auteurs te verdedigen?

Ik schreef al verhalen toen ik student was, kreeg vrij vroeg de Prins Reina Prinsen Geerligsprijs, kwam in contact met Paul Verhoeven, en schreef ondermeer mee aan 'Soldaat van Oranje'. Later schreef ik ook hoorspelen en series als 'Waalrecht' en 'Klaverweide'. Ik was dus op meerdere domeinen zelf auteur. Bovendien stelde ik al van bij publicatie van mijn eerste boek veel vragen aan mijn uitgeverij: vermeld je wel of geen copyright in je boek? Wat zijn de consequenties? De vereniging van letterkundigen vroeg me op een bepaald moment te helpen om het faillissement van het auteursrechtenbureau Seba te voorkomen. Dat is niet goed afgelopen, maar deed bij mij wel de wil ontstaan om op dat domein nog eens iets redelijks en goeds voor elkaar te krijgen. Dat is de Stichting Lira geworden. Daar ben ik nu 30 jaar voorzitter van en ik treed af op 1 januari 2017.

Stop je dan echt volledig?

Nee, ik blijf sowieso nog een paar dingen doen, maar ik ben wel blij dat ik nu formeel de verantwoordelijkheid van LIRA kan overdragen. Mijn opvolger is Felix Rottenberg. Hij leidde de onderhandelingen tussen PAM (Portal Audiovisuele Makers dat de rechtenorganisaties Lira, Vevam en Norma verenigt) en Rodap (dat de producenten, omroepen en distributeurs vertegenwoordigt). Het is nog geen geweldig succes maar het gaat de goede kant op. Nu is het zo dat de belangrijkste makers van een film recht op vergoeding krijgen op grond van de wet. Dat moet in de praktijk nog zijn soepele werking krijgen en niet iedereen werkt even constructief mee maar, er is wel een duidelijke lijn ontstaan.

Wat vind je zelf je grootste verwezenlijking in de 30 jaar bij Lira?

Wel, daar kom je eigenlijk nooit achter. Er is heel veel gelobbyd door schrijvers en je merkt dat er een effect is maar wie dat op zijn conto kan schrijven, is heel moeilijk uit te maken. Ik denk dat het leenrecht een belangrijke evolutie doorgemaakt heeft, zowel in de audiovisuele als in de literaire sector. Men is er in Nederland al voor de Tweede Wereldoorlog mee begonnen maar het kon pas goed ingevoerd worden toen de computer tot volle ontplooiing was gekomen. Recenter ben ik blij met de verbeterde opvang van de kabellacune.

'Ik blijf het vreemd vinden dat er niet harder gevochten wordt om ook op audiovisueel terrein nooit toe te laten dat producenten eigenaar van rechten worden.'

Door de nieuwe regels kan een hoofdmaker van een film nu een proportionele billijke vergoeding eisen ten aanzien van elke exploitant. Ik blijf het wel vreemd vinden dat er niet harder gevochten wordt om op audiovisueel terrein de rechten op dezelfde manier te organiseren als op het domein van geschriften en nooit toe te laten dat producenten eigenaar van rechten worden. Een goede exploitatie verzekeren en verhinderen dat er mensen tussen komen, is volgens mij ook goed in licentievorm te formuleren.

Hoe staat het op auteursvlak met de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland?

Er zijn een aantal verschillen maar we moeten de verwantschap verder uitbouwen, vind ik. Lira heeft al lang rechtstreekse contacten met Vlaamse auteurs, wat ook in lijn is met de Europese richtlijnen. Daar zou ik zelf ook nog even mee willen doorgaan in samenwerking met deAuteurs. Door samen te werken op het vlak van het leenrecht zouden we de kosten naar beneden kunnen halen en in de automatisering sneller vorderingen maken.

Schrijf je intussen zelf nog?

Zeker! Ik schrijf nog altijd elke dag over de dingen die me bezighouden en die ik meemaak. Dat is vaak erg nuttig voor de artikelen die ik publiceer in bladen voor schrijvers. Ik geef graag uitleg: over de beginselen van het auteursrecht, de praktische toepassingen, over de fiscale kanten van schrijver zijn in Nederland. Soms bedanken schrijvers me omdat ze geld terugkregen van de belastingen. Zo'n persoonlijk dankwoord vind ik prachtig. Daarom heb ik vroeger ook de reeksen 'Auteurs en hun recht' en 'Auteurs en hun geld' geschreven. Momenteel schrijf ik verder vooral proza. Dan ben je het minst afhankelijk van anderen, en door de digitale evolutie heb je nu veel meer mogelijkheden. De ideeën die ik onderweg genoteerd heb vrij kunnen uitwerken, daar hou ik van.

Steven Degryse aka Lectrr

Cartoonist, illustrator
& stripauteur

Nathalie Van der Perre

In de VS is Donald Trump net verkozen tot president, in eigen land laait de discussie rond Zwarte Piet hoog op. Hoogdagen dus voor cartoonisten en illustratoren. 'Hoe beter het met mij professioneel gaat, hoe slechter het met de wereld gaat' lacht Steven Degryse, beter gekend als Lectrr, die elke dag voor De Standaard tekent, maar ook strips maakt. Onlangs kreeg hij, met steun van deAuteurs ook een beurs om een week in residentie te werken bij Passa Porta in Brussel. Stof genoeg dus om de man even van achter zijn tekentafel te halen.

Je maakt zowel cartoons als illustraties. Heb je een voorkeur?

Cartoons werken voor mij iets beter. Als ik een serieuze illustratie maak, moet ik er de grap altijd weer uithalen. Ik denk dat ik een beetje een verwrongen wereldbeeld heb waar altijd humor in sluipt. Van een illustratie wordt meer esthetiek verwacht en een illustrator wordt ook sneller als kunstenaar beschouwd. Zo zie ik bijvoorbeeld illustraties van Laurent Durieux opduiken in galleries, wat toch minder snel gebeurt met cartoons. Ik illustreer ook graag maar op cartoons moet ik minder zwoegen. Ik 'kak' ze er bij wijze van spreken uit. Ik gooi er ook veel weg. Voor een cartoon die de krant haalt, zijn er vaak een vijftal gesneuveld die minder goed waren, maar wel deel

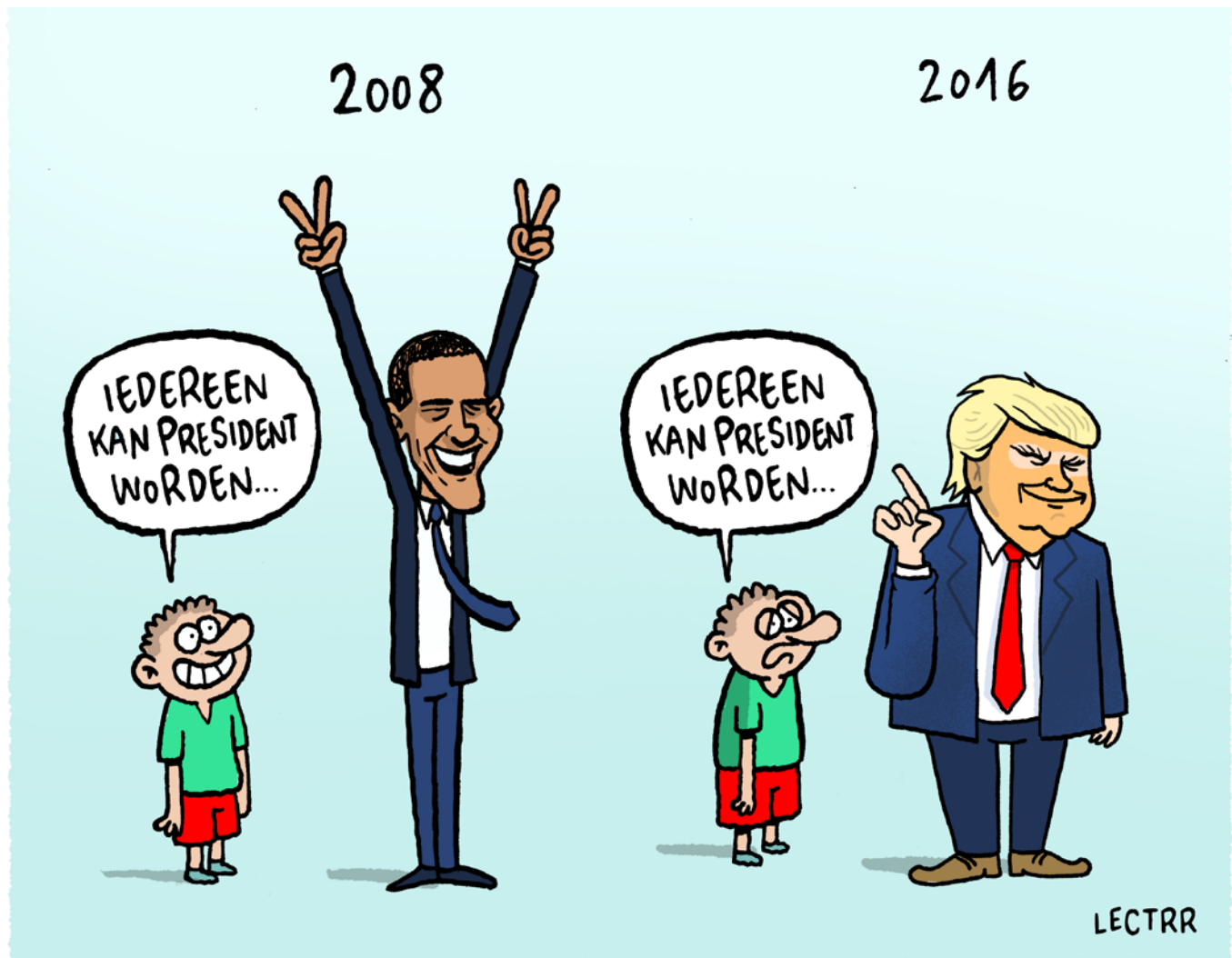
uitmaken van het proces om tot die ene te komen.

Maak je ook cartoons zonder dat iemand je dat vraagt?

Eigenlijk wel. Soms heb ik iets geleverd voor de krant en dan schiet er mij 's avonds een andere cartoon te binnen die ik beter vind. Dan ga ik toch nog tekenen en probeer die nog te slijten als alternatief voor de eerste. Economisch verantwoord is dat niet en het is ook niet goed voor mijn sociaal leven want het gebeurt ook wel eens als ik op restaurant zit met vrienden. Maar als ik dan niets doe, blijft de cartoon in mijn systeem zitten en dat kan ook niet de bedoeling zijn. Het is echt een beetje zoals naar toilet gaan: mensen eten, drinken, ademen en gaan naar de wc

en voor mij komt daar cartoons maken bij. Ik kan bijvoorbeeld ook niet langer dan 5 dagen per jaar op vakantie. Er wordt dan verwacht dat ik niet teken, en dat is heel moeilijk. Na dag twee komt het schetsboek toch boven omdat ik afkickverschijnselen vertoon en geen mens meer ben.

Maar ik denk dat veel tekenaars dat hebben. Tekenend bepaalt wie je bent, je kan dat niet uitzetten. Stel dat je als tekenaar meemaakt dat je beide handen worden geamputeerd, dan beland je in de psychiatrie. Want tekenen is een verwerkingsproces, een manier om te proberen de wereld te snappen. Ik kan ook echt niets anders, en dat mag je heel letterlijk nemen. Heeft de auto een lekke band of moet er een lamp vervangen worden, dan moet ik hulp vragen.

Denk jij eigenlijk in tekst of in beeld?

Beide. Als ik een dialoog uitschrijf, is het nooit enkel een gesprek tussen personages. Als ik een scenario doorstuur naar een tekenaar, zit daar altijd veel referentiemateriaal bij. Ik maak diagrammen en plannen, ik geef bijvoorbeeld het advies naar een bepaald lied te luisteren en ik werk ook vaak met een kleurensценario. Dat komt uit de animatiewereld: het toont van het begin tot het einde van een scène hoe het licht, de kleuren en de atmosfeer evolueren. Ik was in het begin wat bang om het mee te sturen, omdat het kan overkomen alsof ik de tekenaar niet vertrouw. Maar na een workshop bij Pixar merkte ik dat de voordelen zo zwaar opwegen tegen het feit dat je kan overkomen als een controlefreak, dat ik het toch doe.

Werk je vaak samen met andere tekenaars?

Ja, ik heb de tijd niet meer om alles alleen te doen en ik ben door de jaren heen in essentie een snelle tekenaar geworden. Voor cartoons is dat ok, maar voor strips niet. Als ik voor mezelf schrijf en ik zie in

mijn verbeelding een scène waar een hele kudde paarden komt aangerend en van een klif stort, dan schrap ik dat. Maar voor een andere tekenaar heb ik die schroom niet. Het is heel leuk om samen te werken met mensen die beter tekenen dan ikzelf. Telkens als er in mijn mailbox een plaat binnenkomt van een andere tekenaar die op mijn scenario iets gemaakt heeft, komt het zo wonderlijk tot leven. Dan heb

'Ik denk dat ik een beetje een verwrongen wereldbeeld heb waar altijd humor in sluipt.'

ik iedere keer weer het gevoel dat ik had toen ik als kleine jongen op de stripbeurs in Middelkerke een album liet signeren door een grote tekenaar als Merho of Jef Nys, die er dan iets bij tekende.

Wat is voor jou een goede cartoon?

Eentje die ik zelf grappig vind of die een zenuw raakt. Ik probeer er altijd voor te

zorgen dat mensen in de war zijn over mijn eigen mening, het mag niet gaan over wat ik zelf vind. Nu we een rechtse regering hebben, krijg ik vaak het verwijt heel links te zijn, maar toen Elio Di Rupo 3 jaar terug premier was, vonden ze me een rechtse rakker. Ik probeer altijd de oppositie te zijn. Het is heel belangrijk om altijd de ambetanterik te zijn. De hoge bomen vangen het meeste wind.

Krijg je zelf veel reactie?

Oh ja, en dat is tweeledig. Ik krijg heel veel positieve reacties maar toch ook vaak haatmail, en dat heeft zijn uitschieters. Ik heb ook al doodsb bedreigingen gehad, en politiebescherming wat minder aangenaam is. Meestal lees ik de haatmail niet helemaal en negeer ik de grofste, maar ik moet wel nagaan of het geen echte gek is. Soms zijn de reacties heel erg schaamteloos. We hebben met een aantal cartoonisten al overwogen om een soort 'best of' te maken, maar dat kan helaas niet qua auteursrechten.

Weet je, het is ook veel makkelijker geworden om iemand de huid vol te schelden. Als je vroeger gefrustreerd was

na het zien van een cartoon, moest je een brief schrijven of typen, een envelop en postzegel gaan kopen en naar de brievenbus wandelen. Er was veel tijd om na te denken of het wel een goed idee was om iemand uit te schelden. Maar nu is mijn e-mailadres zo makkelijk online te vinden dat men binnen de 30 seconden kan reageren. Dat zie je overigens ook vaak aan de tekst zelf: die zit vol schrijffouten of redeneringsfouten en is echt uit boosheid geschreven. Verder krijg ik ook vaak onderbouwde epistels waarin mensen hun mening boven de mijne proberen te plaatsen. Voor mij is de cartoon dan geslaagd want ze hebben erover nagedacht. Een cartoon heeft voor mij niet de bedoeling om iemand van mening te doen veranderen. Het gaat erover dat ze eens goed kunnen lachen of dat er een dialoog op gang komt.

Waar ben je zelf heel trots op?

Ik ben al een hele tijd bezig aan een magnum opus, een drieluik getekend door een gelauwerde Vlaamse tekenaar. Alles staat onder geheimhouding dus ik kan er helaas niets over vertellen, maar daar ben ik nu al trots op. Daarnaast ben ik ook heel tevreden over mijn jaaroverzicht dat net verschenen is. Al vijf jaar gooit mijn uitgever op het einde van een jaar al mijn cartoons van het voorbije jaar op een hoop en selecteert daar de 300 beste uit. Als je die na elkaar ziet, vormen ze een coherent geheel. Het is een universum dat

op zichzelf staat met een eigen logica. Ik zie ook wel evolutie, al doende leert men. Recent is de lay-out van De Standaard veranderd, de verhouding van mijn 'kotje' is anders. Ik teken mijn cartoons nu groter, kan er meer compositie in kwijt en heb er weer meer plezier in. Het plezier van tekenen komt zeker niet uit altijd maar hetzelfde doen, maar uit grenzen verleggen.

'Ik probeer er altijd voor te zorgen dat mensen in de war zijn over mijn eigen mening, het mag niet gaan over wat ik zelf vind.'

Je kreeg onlangs een Passa Porta-beurs. Waarom vroeg je die aan?

Ik heb een aantal koffertjes vol synopsissen en ideeën, waar ik als commercieel tekenaar meestal niet aan toe kom. Met de beurs kon ik een week lang in Brussel gaan werken aan een verhaal dat helemaal van mezelf is. Het is klassiek opgebouwd, het hoofdpersonage evolueert van zero to hero. Een wereldvreemde jongen woont op zijn 30ste nog thuis, zonder ambities, lief of werk. Het enige waarvoor hij leeft is een fantasy bordspel, waarin

hij poortwachter is. Wanneer zijn moeder hem op een dag een deadline geeft - hij moet werk vinden of ze zet hem aan de deur - verandert alles. Hij reageert op een mysterieus zoekertje en wordt poortwachter van een interdimensionele poort tussen onze wereld en een parallel universum bevolkt door absurditeit en chaos. Dat universum staat bol van kritiek op onze eigen maatschappij maar ik verstop het allemaal in fantasy, grappen en onnozelheden. Het hele verhaal draait op vreemde humor, en Brussel was een katalysator. De absurditeit van Brussel is zo fantastisch, een gebouw als het justitiepaleis zou op zich al een poort kunnen bevatten. Ik werk deze keer ook met een 3D-softwarepakket. Op die manier krijg ik een heel robuuste kijk op een universum dat aan zijn eigen wetmatigheden beantwoordt. Het project is nu op een punt dat het 100 pagina's kan worden of misschien wel 500. Het is het soort project waar ook heel veel kruimels afvallen. Ik bedenk dialogen of locaties en kannibaliseer er dan op om ze in een ander project te gebruiken. Als tekenaar heb je een Heilige Graal nodig, iets om naartoe te werken en dat gevoel heb ik met dit project. Daarom heb ik ook die beurs aangevraagd en ik ben heel blij dat ik er een week lang zo intensief aan kon werken.

Uitreiking deAuteursprijzen

deAuteurs bekroonde dit jaar illustratoren & stripauteurs:
de deAuteursprijs 2016 ging naar Serge Baeken, de Jonge Aanstormende
Talentenprijzen 2016 waren voor Shamisa Debroey en Wide Vercnocke.
Plaats van gebeuren: het festival voor grafische kunsten Grafixx in Antwerpen

Integratie boekenbank

Aangiftes worden merkkelijk eenvoudiger

Lara Leo

Het zal u wellicht niet ontgaan zijn: ook dit jaar werd u aangespoord om uw literaire en grafische werken tijdig aan te geven met het oog op de uitbetaling van uw reprografierechten voor het gebruiksjaar 2015 in december.

Omdat we merken dat dit niet altijd even consequent gebeurt en we dit proces liefst zo eenvoudig mogelijk willen maken, hebben we ervoor gekozen om vanaf het gebruiksjaar 2016 samen te werken met boek.be.

Vanaf dat moment zullen we dus kunnen putten uit de gegevens die in de omvangrijke boekenbank werden opgenomen. Momenteel dient iedere auteur zijn of haar geschreven (of geïllustreerde) werken nog afzonderlijk aan te geven via onze online module of via mail/post op de daarvoor voorziene formulieren.

deAuteurs wil haar leden, actief in de literaire en grafische wereld, echter op een zo eenvoudig mogelijke wijze aangifte laten doen van hun werk. Elke auteur van wie er werken aanwezig zijn in de databank van boek.be, zal vanaf volgend jaar van ons een voorstel tot aangifte ontvangen. De auteur zal zich op zijn beurt akkoord kunnen verklaren met de lijst, of deze nog kunnen aanpassen/aanvullen met ontbrekende werken.

deAuteurs hoopt dit systeem in voege te laten treden in 2017, wanneer de reprografierechten voor het gebruiksjaar 2016 worden uitbetaald.

Het eerste jaar zal er een inhaalbeweging moeten worden gemaakt en zullen ook de werken uit het verleden worden voorgesteld. Vanaf het jaar daarop, zal er enkel een aanvulling voor het gebruiksjaar in kwestie worden voorgesteld.

In een latere fase hopen we ook een gelijkaardige oplossing te vinden voor de aangifte van artikels, aangezien in de boekenbank – u raadt het al – enkel boeken zijn opgenomen.

© Jos Bergen

Decreet Gereguleerde BoekenPrijs (GBP) in laatste rechte lijn

Carlo Van Baelen

Na meer dan 40 jaar onderzoek en discussie en na meer dan 15 wetsvoorstellen zal Vlaanderen zich wellicht in juli 2017 aansluiten bij landen als Nederland, Duitsland en Frankrijk die reeds langer een wettelijke regeling voor een vaste boekenprijs (VBP) hebben ingevoerd. De praktijk in die landen heeft aangetoond dat de nagestreefde doelstellingen door een wettelijke regeling meer kans op slagen maken. Concreet: diversiteit in het aanbod mogelijk blijven maken en een fijnmazig netwerk van kwaliteitsvolle boekhandels ondersteunen door een VBP ingevoerd vanuit een culturele correctie op een strikt economische benadering van onbeperkte prijsconcurrentie.

Wat voorafging

Nadat in 1984 een privaatrechterlijke regeling die was afgesloten tussen de Vlaamse en Nederlandse partijen in de boekensector (uitgeverijen, boekhandels en importeurs) door het Europees Hof van Justitie verboden werd omwille van beperking van het handelsverkeer tussen EG-lidstaten door prijsafspraken over de grenzen, is decennialang gepoogd om een publiekrechtelijke federale regeling op te zetten.

Gebrek aan politieke urgentie, de verschillen tussen de boekenmarkt en de sectorgebruiken in Vlaanderen en Franstalig België en principiële ideologische standpunten ten aanzien van (onbeperkte) vrije mededinging, hebben dit steeds belet.

De recente zesde staatshervorming bood Vlaanderen de gelegenheid

prijsregelingen mogelijk te maken omwille van culturele doelstellingen.

Bij de vorming van de Vlaamse regering Bourgeois werd een regeling voor

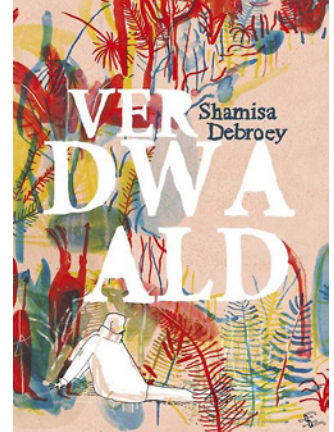
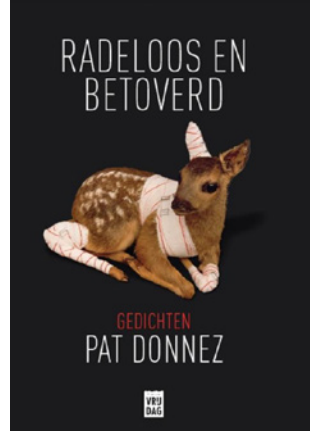
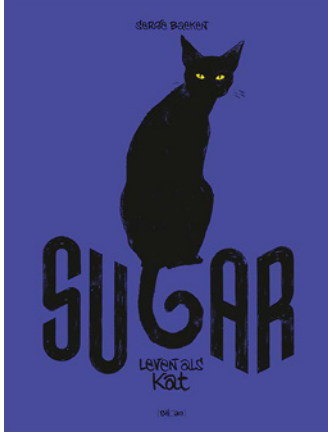
'Na meer dan dertig jaar wildgroei moesten discipline en gelijkwaardige concurrentievoorwaarden opnieuw de regel worden.'

een vaste boekenprijs in de regeringsverklaring ingeschreven en was het aan minister van cultuur Sven Gatz om een concrete regeling uit te werken. Het Boe-

kenoverleg - het brede overleg tussen profit en non profit organisaties in de Vlaamse boekensector - had eensgezind in een memorandum voor de verkiezingen van 2014 de krachtlijnen van een reglementering uitgetekend.

Bij het uitschrijven van de eerste teksten, werd de discussie over uitvoeringsmodaliteiten binnen de sector actief gevoerd en moesten algemene principes omgezet worden in bindende decreetteksten. Na meer dan dertig jaar wildgroei op het vlak van prijszetting en harde discountpraktijken, moesten discipline en gelijkwaardige concurrentievoorwaarden opnieuw de regel worden.

Dat daarbij verworven marktposities, handelsgebruiken en (consumenten) gewoontes herbekeken moesten worden, leidde tot noodzakelijke compromissen

en Vlaamse varianten in vergelijking met de bestaande buitenlandse regelingen. Zo geldt de GBP niet voor schoolboeken en wetenschappelijke uitgaven en dus enkel voor zogenaamde A-boeken of publieksboeken, zowel fictie als non-fictie inclusief strips.

Tijdens de beschermingsperiode van zes maanden kan maximaal een korting van 10% worden toegekend op de door de uitgever of importeur bepaalde verkoopprijs aan het publiek. Specifieke actievormen als reeksprijzen, combinatieprijzen, ledenprijzen en collectie promotieacties blijven mogelijk.

In vergelijking met de buitenlandse wettelijke regelingen, eerder een light versie; door de maximale korting van 10% (Frankrijk maximaal 5%, in Nederland en Duitsland geen korting mogelijk); door de beperking van de beschermingsduur tot zes maanden (in buitenland minimaal twee jaar); door de uitsluiting van wetenschappelijke uitgaven en de moeilijke afbakening van dit genre; door de procedureel ingewikkelde en trage afdwingbaarheid bij overtredingen.

Heikel punt: korting aan bibliotheken

Het voorstel om de korting aan bibliotheken en scholen te beperken tot

15% (de praktijk in de meeste landen is maximaal 10%) werd in het eerste voorstel weerhouden, maar bleek bij de tweede bespreking in de Vlaamse regering te zijn verhoogd tot maximaal 25%. Een effect van lobbywerk van de bibliotheken via hun burgemeesters-

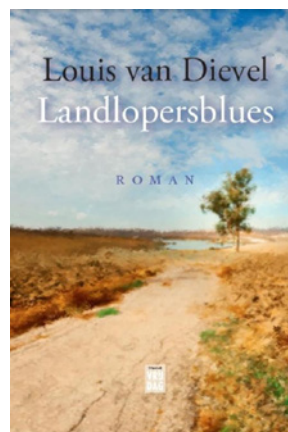
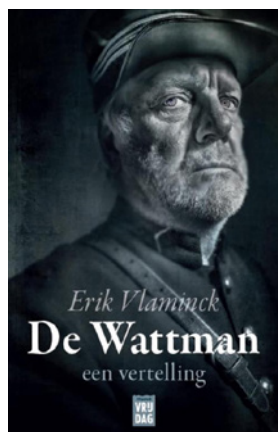
'Tijdens de beschermingsperiode van zes maanden kan maximaal een korting van 10% worden toegekend op de door de uitgever of importeur bepaalde verkoopprijs aan het publiek.'

parlementsleden waardoor ze terugkwamen op hun mee onderschreven memorandum en de 15% korting daarin. Door de koppeling aan (dure) gratis dienstverlening, de verwachting dat het maximum ook de norm zal worden en de economische onhaalbaarheid gezien de beperkte boekhandelsmarges, leidde deze verhoging tot heel wat negatieve

reacties bij zowel de ketenboekhandels als de onafhankelijke boekhandels. Van de werkingsbudgetten van meer dan 200 miljoen euro van de openbare bibliotheken die grotendeels door de overheden (Vlaanderen, provincies en gemeenten) worden gesubsidieerd, gaat slechts 7% naar collectievorming. Analyse van de bibliotheekbudgetten voor de periode 2011 - 2015 leert dat enkel op de collectie-aankopen werd bespaard. Besparingen die grotendeels door de boekhandels werden gedragen door hoger afgedwongen kortingen.

Een aanvullende hoorzitting waarin alle belanghebbende marktpartijen betrokken werden, leidde tot een voorstel om de maximale korting aan bibliotheken te verlagen naar 20%. Een politieke consensus daarover zal via een amendement worden voorgelegd bij de plenaire bespreking in het Vlaams parlement. Een zoveelste compromis in dit dossier.

De hoofdlijn blijft niettemin behouden - de hoge kortingen op voornamelijk bestsellers door grootwarenhuizen worden gedurende zes maanden na verschijning onmogelijk. Zal dit de grootdistributie en prijsstunters omzet kosten? Mogelijk, maar absoluut niet

zeker. Zal de consument minder boeken kopen in deze outlets omdat er geen hoge kortingen meer gesuggereerd worden? Worden die bestsellers enkel gekocht omwille van het prijsvoordeel en niet omwille van de inhoud? De praktijk zal het uitwijzen.

Bedrijfseconomisch zullen de grootwarenhuizen geen verlies leiden, integendeel. Doordat bij decreet de korting beperkt wordt, vergroot hun winstmarge. Zelfs als hun omzet daalt met meer dan 19% en met een margewinst van slechts 5%, behouden ze dezelfde winstmarge. Bij een meer waarschijnlijke margewinst van 10% vergroot hun brutowinst bij omzetverlies van 19% met ruim 450.000 €. Wat de grootwarenhuizen vooral denken te verliezen zijn traficbuilders doordat geen hoge kortingen meer kunnen aangekondigd worden. Maar nogmaals, zijn dit enkel kopers omwille van de korting? In ieder geval biedt de GBP de mogelijkheid voor de boekhandel om het principe van interne subsidiëring te herstellen: (extra) marge op bestsellers kan gebruikt worden om verlieslatende dienstverlening en een breed aanbod te financieren.

Volgt Franstalig België?

Het nakend resultaat van een GBP in Vlaanderen heeft ook de Franstalige boekensector geactiveerd. Ook daar wordt volop gewerkt aan een decreet dat een vaste boekenprijs invoert. De Franstalige boekenmarkt die voor ruim 75% bepaald wordt door import uit Frankrijk zal een ingeslepen praktijk moeten afbouwen, de zogenaamde 'tabel'. Om de extra kosten van invoer uit Frankrijk en de in de periode voor de euro bestaande koersverschillen en wisselrisico's tussen Belgische frank en Franse francs te kunnen opvangen, kregen de Franse boeken in Wallonië en Brussel een markup van 7

à 10% waardoor deze boeken in België duurder waren dan in het land van productie. Vooral voor de boekhandels een negatieve concurrentiedrempel die met de stijgende internetaankopen steeds zwaarder gaat doorwegen. De ontwerpteksten voorzien een geleidelijke afbouw van deze markup, een maatregel die vooral de importeurs zal treffen.

De concrete invulling in FWB (Fédération Wallonie-Bruxelles) zal eerder aanleunen bij de zogenaamde Wet Lang in Frankrijk wat inhoudt maximaal 5% korting, een langere beschermingsduur en geldend voor alle boekengenres niet alleen voor publieksboeken en strips.

**'De Franstalige
boekenmarkt die voor
ruim 75% bepaald
wordt door import
uit Frankrijk zal een
ingeslepen praktijk
moeten afbouwen.'**

Als dit decreet wordt ingevoerd kan ook een laatste lek gedicht worden in het Vlaamse decreet. Door een samenwerkingsovereenkomst tussen beide Gemeenschappen kan het Vlaamse decreet ook bindend worden voor Brussel.

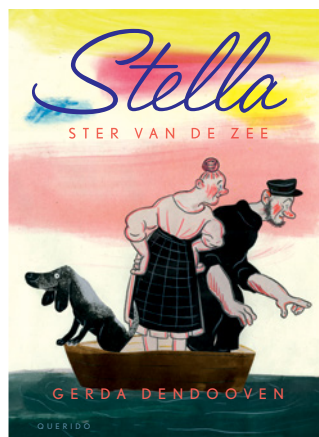
Evaluatie

Zoals in de Nederlandse wetgeving voorziet het decreet een evaluatie drie jaar na de invoering van een GBP. Een teken van wantrouwen naar de sector toe ten aanzien van de vooropgestelde effecten of eerder een stok achter de deur? Binnen de sector is onderlinge druk

en controle en solidariteit noodzakelijk om het 'geschenk' van het GBP-decreet niet te ondergraven en uit te hollen met ontwijkingsmechanismen en te creatieve interpretaties van de decreettekst en zijn uitzonderingen. Sectordiscipline dus en oog voor de collectiviteit.

Er wordt een nulmeting voorzien waarin de parameters voor een toekomstige evaluatie nu worden in kaart gebracht om de evoluties binnen een periode met GBP te toetsen aan de vooropgestelde doelstellingen. Een zelden geziene maar terechte effectiviteitstoetsing van een decretale beslissing gezien de lange voorgeschiedenis van dit decreet.

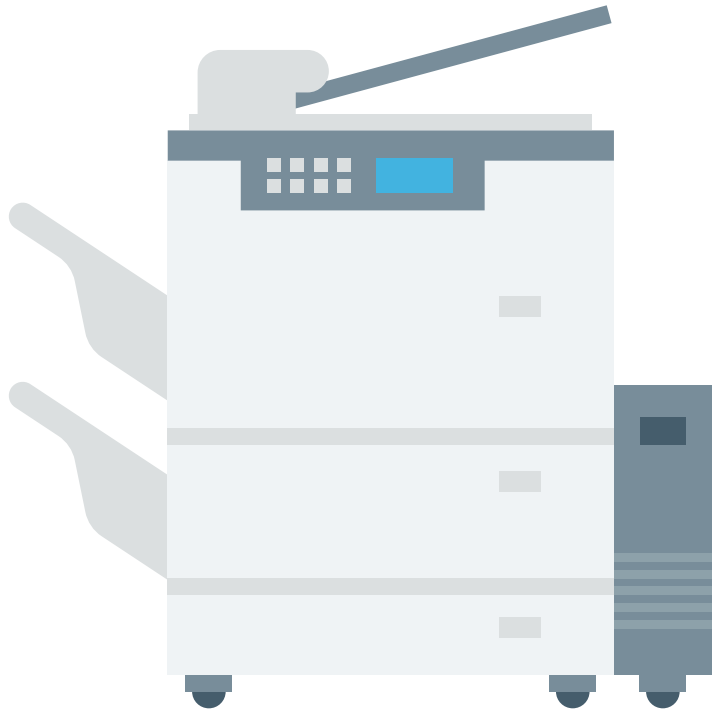
De weg was lang, de nagestreefde doelstellingen zeer concreet. Is dit een economische en culturele zekerheid voor de toekomst van de actoren in de Vlaamse boekensector? Neen. Wat is vernietigd in het verleden, zal niet herrijzen. Wel is een belangrijke basisvoorwaarde gerealiseerd om een meer evenwichtige concurrentie te voeren in de toekomst: niet alleen geaxeerd op korte termijn prijsacties en elkaar omzet (veelal zonder winst) af te vangen, maar op kwaliteit van dienstverlening en een breed en toegankelijk boekenaanbod op lange termijn. In het voordeel van de lezer/koper en alle actoren in de sector.

De nieuwe reprografieregeling

Lisa Trevi

Volgens de Belgische wetgeving moeten gebruikers voor elke reproductie van een beschermd werk de voorafgaande toestemming van de auteur verkrijgen. Toch bestaan hier wettelijke uitzonderingen op.

Dit is het geval bij de reprografie-uitzondering, waarbij de toestemming van de auteur niet vereist is voor het kopiëren van (fragmenten van) boeken, artikels en foto's op een papieren (of een soortgelijke) drager, op voorwaarde dat de kopie bedoeld is voor privégebruik of wetenschappelijke/didactische doeleinden.

Als compensatie hiervoor moeten de gebruikers een vergoeding betalen die bestaat uit enerzijds een forfaitaire vergoeding (geïnd door Repobel bij fabrikanten en invoerders van kopieertoestellen) en anderzijds een evenredige vergoeding (geïnd bij gebruikers en berekend op basis van het aantal gemaakte kopieën). De totale vergoeding wordt nadien gelijk verdeeld onder de auteurs en uitgevers.

In België ontstond er echter een dispuut tussen Hewlett-Packard en Repobel over de vergoeding per verkochte multifunctionele printer. Doordat de reprografieregeling onder de Europese wetgeving valt, stelde het Hof van Beroep te Brussel vier vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, om te weten hoe de Europese regels moeten worden geïnterpreteerd.

In zijn arrest van 12 november 2015 oordeelde het Hof dat de Belgische wetgeving niet helemaal

in overeenstemming kwam met de Europese regels.

Om die reden werd op 26 oktober 2016 een wetsontwerp tot wijziging van sommige bepalingen van het boek XI van het Wetboek van Economisch Recht ingediend bij de Kamer.

De krachtlijnen zijn:

- De forfaitaire vergoeding op reproductieapparaten die buiten de privésfeer gebruikt worden, wordt afgeschaft.
- Fotokopieën die thuis worden gemaakt vallen voortaan onder de thuiskopie-uitzondering.
- De vergoeding compenseert enkel de schade veroorzaakt door reproducties die onder de reprografie-uitzondering vallen.
- Voor fotokopieën zal een eigen vergoedingsrecht voor uitgevers worden voorzien, verschillend van de vergoeding voor de auteurs.
- Alle onderwijsuitzonderingen zullen worden samengebracht in één bepaling, waaraan één vergoeding wordt gekoppeld.

Door deze wijzigingen wordt het koninklijk besluit van 30 oktober 1997 - dat de vaststelling en de inning van de vergoeding voor reprografie regelt - opgeheven en vervangen door twee nieuwe KB's, die reeds door de Commissie Bedrijfsleven goedgekeurd werden.

Volgens Kris Peeters zou deze nieuwe regeling geen negatief effect hebben op de vergoedingen voor auteurs en uitgevers. deAuteurs denkt echter dat de kans groot is dat beiden verlies zullen lijden. Het bestaande systeem - waarbij ze allebei voor hun eigen schade een volledige vergoeding ontvangen die overeenstemt met deze schade - moet dus behouden worden. Zij lijden elk een even grote schade waardoor het niet logisch is een verschil tussen beide categorieën te maken.

De finale tekst werd op 8 december door de Commissie aangenomen en zou begin 2017 in werking treden.

Griet Teck

Filmmaakster

Nathalie Van der Perre

'Ik vind het best uitdagend om er nu al een interview over te geven', zegt filmmaakster Griet Teck. En dan heeft ze het over haar nieuwste langspeeldocumentaire 'Touching infinity'. Ze zit middenin de productie en geeft aan dat ze wat zoekend kan overkomen. 'Ik weet waar ik naartoe werk, maar blijf de dingen in vraag stellen.' Net dat maakt het gesprek zo boeiend.

© Sarah Bruyninckx

Hoe is jouw documentairecarrière begonnen?

Het begon met 'Johan', een kort portret van mijn autistische broer dat ik maakte in mijn eerste jaar aan het KASK. Je ziet een aaneenschakeling van rituelen en handelingen, observerend en zonder interviews of voice-over. Teder én hard tegelijk. Voor mij persoonlijk is het een sleutelwerk dat gaat over een manier van kijken naar mensen. Dat cyclische, die terugkerende gedragspatronen, dat boeit me enorm en heeft me ook sterk geïnspireerd bij het maken van mijn eerste langspeeldocumentaire 'Feel my love'.

In mijn werk ga je niet snel interviews zien, omdat dat dat enkel momentopnames zijn. Door het in beeld brengen van rituelen zeg je zoveel meer en laat je ruimte aan de kijker om zich een beeld te vormen. Net daarom zit ook het observerende sterk verankerd in mijn werk. Ik grijp niet graag in, en ik werk meestal alleen. Ik keer overigens

ook vaak zonder camera terug naar de plekken waar ik film. Je creëert een vertrouwensomgeving van waaruit iets authentieks kan ontstaan dat je dan achteraf in het montageproces probeert op te roepen.

Wat was de opzet van 'Feel my love'?

In die film heb ik enkele mensen met dementie gevolgd die samenleefden in

'In mijn werk ga je niet snel interviews zien, omdat dat dat enkel momentopnames zijn.'

Huis Perrekes in Oosterlo. In dit huis - ik noem het niet graag een voorziening, want zo voelt het niet - heb ik veel tijd doorgebracht. Hun aanpak is diep humaan. Ze benaderen de mens achter de

ziekte en werken met de mogelijkheden die er nog zijn, hoe klein ook.

Door speldmicrofoontjes te verstoppen kon ik afstand nemen met de camera, wat voor een heel andere inkijk zorgt. Ik voegde ook geen commentaar toe, je hoeft niet per se te weten wie deze mensen vroeger waren. Door het ziekteproces dat het geheugen aantast, is gisteren of morgen minder relevant. Er wordt vooral geleefd in het nu, en dat is tastbaar in de film. Wat me altijd zal bijblijven, is dat mensen er mogen 'zijn' tot het laatste moment. Het was de eerste keer dat ik zo intens in aanraking kwam met onze eindigheid. Onvermijdelijk nam ik mee afscheid van de mensen die ik heb gevolgd. Ik heb het ervaren als een betekenisvol deel van het leven.

Nooit vergeet ik het beeld van een stervende dame die aangaf dat ze nog nood had aan sociaal contact. Er werd discreet een bed in de leefruimte gezet zodat gezelschap mogelijk was. Ik vind het prachtig dat dat kan. Als men spreekt

© Touching Infinity

over waardig sterven, dan gaat het voor mij daarover. Dat een mens 'mag' sterven, de ruimte krijgt. Er hangt nog zoveel taboe rond. Sterven staat immers haaks op het belang van jeugdigheid in onze maatschappij. Van hieruit dus mijn verlangen om ook rond dat thema een film te maken.

En dat werd 'Touching infinity'?

Ja, ik volg mensen tijdens hun laatste levensfase. Ik heb eerst verschillende palliatieve eenheden bezocht, maar het moeilijke is dat de mensen daar in het beste geval nog maar een paar weken hebben. Dat biedt te weinig tijd om vertrouwen op te bouwen. Uiteindelijk heeft de palliatieve thuiszorgequipe van Gent-Eeklo me geholpen om mensen te leren kennen die ze begeleiden.

Het is een fantastisch team en ik heb mateloos veel respect voor wat ze doen. Ik volg nu enkele mensen, waaronder een jong gezin en een ouder koppel. Er komt ook een focus op de relatie met vrijwilligers.

Wat wil je vertellen?

Ik wil geen statement brengen, de film gaat niet over de dood zelf, maar over leven met het einde in zicht. Dat wil ik tonen in beelden, al is klank ook heel belangrijk, en misschien zelfs muziek; zoals ik al zei, ik ben nog zoekende. Ik vind het fascinerend hoe je nooit denkt

dat het je gaat overkomen hoewel er maar één zekerheid is in het leven en dat is dat je er op een bepaald moment niet meer zal zijn. De confrontatie met eindigheid blijft zo abstract. En toch, als je het toelaat om erbij stil te staan, schuilt er een verbindende kracht in die je dichter bij jezelf en je naasten brengt. Voor sommige mensen is dit angstaanjagend, voor mij werkt het bevrijdend.

Ik volgde een ouder koppel, Emma en Fernand. Fernand stierf een paar weken geleden, hij was 87. Die laatste dagen

'Er hangt nog zoveel taboe rond sterven, het staat immers haaks op het belang van jeugdigheid.'

waren intens, maar ondanks het nakende afscheid toch gevuld met liefde en humor. Vlak voor hij stierf heeft Fernand me bedankt dat hij deel mocht uitmaken van de film. Het was mooi om te merken dat ik dus niet enkel dingen neem, maar dat je samen aan iets betekenisvol kan werken. En ik leer ook van hen.

Doe je ook andere dingen naast documentaires maken?

Ja, ik combineer het met andere op-

drachten. Een fijn project was bijvoorbeeld 'Literaire meesters' voor Canvas waarin ik een portret maakte van Saskia De Coster. In het kader van het kunstenfestival Watou werkte Saskia er aan een totaalinstallatie, samen met Inne Eysermans van Amatorski, die de klank ontwierp. Een week lang brachten we samen in een klein huisje door, met veel blauwe verf, poëzie en fijne gesprekken.

Denk je al aan projecten na 'Touching infinity'?

Momenteel werk ik aan een film met kunstenaar Dirk Braeckman, maar daar kan ik nog niet veel over zeggen. Wel dat het rock-'n-roll is. Verder werk ik al een hele tijd samen met Bart Lodewijks, ook een kunstenaar. Met krijt maakt hij internationaal abstracte, geometrische tekeningen in buurten waar hij steeds naar terugkeert om zo het sociale weefsel bloot te leggen. Hij gaat in interactie met buurtbewoners en vraagt of hij ook bij hen thuis mag tekenen. Over dat proces en die ontmoetingen schrijft hij boeken. Ik ga een dossier indienen zodat ik kan meereizen en het project nog gelaagder wordt. Maar ik neem altijd mijn tijd, rijk worden is niet mijn ambitie en trouwens alle goede dingen in het leven worden beter met het rijpen, nietwaar?

© Lost in the middle

Senne Dehandschutter

Filmmaker

Nathalie Van der Perre

Ik ontmoet Senne Dehandschutter een paar dagen voor hij naar Marokko vertrekt om er de kortfilm 'Lost in the middle' te gaan opnemen. Even ervoor had hij ons een enthousiast mailtje gestuurd met de vraag of hij in iTems zou mogen vertellen over dit 'loveproject' van hem. En wie zijn wij om daar niet op in te gaan?

'Lost in the middle' is een fictiefilm, maar kennen we jou de laatste jaren niet vooral van documentaires?

Dat klopt. Ik heb fictie gestudeerd, mijn eindwerk 'Fertilize' was niet onsuccesvol en voor film brandt nog steeds mijn grootste vuur. Toch heb ik na mijn afstuderen voornamelijk documentaires gemaakt. Zoals heel wat medestudenten had ik het initieel moeilijk om doorleefde fictieverhalen neer te pennen. Nergens vind je meer kindacteurs dan in eindwerken aan de filmschool. Dat is het leven waar de makers al uit kunnen puren. Ik was niet anders en wilde me dus eerst gaan vergapen aan de wereld voor ik die wereld in fictie kon gieten. Ik maakte o.a. 'Arabische liefde', 'Reis naar Marokko' en 'Stateless'. Maar nu begint het opnieuw te kriebelen om fictie te maken.

Waar haalde je je inspiratie voor 'Lost in the middle'?

Het speelt zich af aan het begin van het

Syrische conflict toen het nog niet zo complex was. IS bestond nog niet, het was vooral een opstand tegen Assad. In die periode was ik zelf bijna vertrokken om daar een reportage te maken tot Rudi Vranckx het me afraadde. Veel te gevaarlijk voor een beginneling! Een paar weken later

'Ik wilde me eerst gaan vergapen aan de wereld voor ik die wereld in fictie kon gieten.'

zag ik in het nieuws een item over de vele jonge journalisten die zonder omkadering naar daar getrokken waren, vanuit het idee er grote journalistiek te maken. Ik was dus niet alleen in mijn ambitie. Tegelijkertijd waren er ook reportages in het nieuws over jonge Marokkaanse Belgen die naar

daar trokken om er te vechten tegen Assad. Dat waren toen niet enkel de extreem geradicaliseerde jongens. Rond bepaalde verslagen hing zelfs een zweem van heldendom, van 'ze doen het toch maar'. Die twee groepen, de Marokkaanse en autochtone Belgen, fascineerden mij. Ik vond het frappant hoe er naast de grote verschillen, ook gelijkenissen waren tussen die Syriëgangers. Het was voor beide groepen een zoektocht naar zingeving, avontuur en een drang naar meer. Het heeft ook veel met ego en hun jonge leeftijd te maken.

Ik bouw mijn kortfilm op rond één moment waarop een journalist en een strijder elkaar tegenkomen in Syrië. Ze gingen op zoek naar een voller en rijker leven, maar eenmaal in Syrië zijn ze veroordeeld tot het netelige resultaat van hun streven.

Waarom ga je het in Marokko filmen?

Omdat Syrië uiteraard te gevaarlijk is en omdat Marokko een filmindustrie heeft.

Beelden © Lost in the middle

Puur toevallig ben ik op de juiste locatie gevallen. Toen we op het punt stonden deze film in te dienen bij het VAF, zocht ik iets om eruit te springen. Ik wist dat er 24 inzendingen waren en geld voor een 4-tal projecten, en dat het dus knokken werd. Ik dacht dat het een troef zou zijn om de locatie al te hebben en via Google Maps kwam ik toevallig terecht op het dorpje Sefrou. Ik zag indrukwekkende foto's van ingestorte huizen binnen de medina. Het zag er haast gebombardeerd uit. Achteraf bleek dat de grote Joodse gemeenschap er in de jaren 50 vrijwillig was weggetrokken richting Israël. We gaan ons best moeten doen om de Magrebijanse- Marokkaanse architectuur elementen uit beeld te houden, maar ik zie het helemaal zitten.

Hebben jullie voldoende geld gevonden?

We kregen geld van het VAF en het productiehuis Zodiac heeft ook het maximale budget aan taxshelter gevonden. Dat maakt dat we de volledige 100% aan mogelijk budget voor een kortfilm in Vlaanderen binnenhaalden. Maar... we hebben 140% nodig. We hebben genoeg geld om één zot ding te doen, terwijl we er twee plannen te doen: naast het draaien op een vrij afgelegen plek in Marokko, is er nog een andere grote kost. Op een bepaald moment vluchten de twee hoofdrolspelers weg, het doolhof van de stad in. Maar ze doen dat mentaal. Daartoe bouwen we in de stad westerse herinneringen na, drie decors van Belgische livings. Het westerse en reële Arabische moeten dan ook nog in elkaar overlopen via afgebrokkelde muren.

Ik heb er vertrouwen in dat het zal lukken. Ik ben ook zo blij met mijn cast en crew. Ik sta er echt van versteld hoeveel mensen met ongelooflijk veel talent en ervaring tijd vrijmaken om mee te werken. Onze DOP is Robrecht Heyvaert, die ook meewerkte aan 'Black' en 'Image'. Hij heeft net een piloot gedraaid in de VS, waar ons volledige budget bij wijze van spreken overeen kwam met het make-upbudget van een hoofdrolspeler. Toch weerhoudt hem dat er niet van om eindeloos creatief te zijn met schaarse middelen.

'We haalden de volledige 100% aan mogelijk budget voor een kortfilm in Vlaanderen binnen. Maar... we hebben 140% nodig.'

Jij bent toch zelf ook acteur geweest?

Ik was 11 en mijn moeder had in de Flair gelezen dat er een casting was voor de reeks 'Terug naar Oosterdonk'. Ze vroeg of ik geen zin had om zoiets te doen in de zomervakantie. Ik kreeg een klein rolletje en was onmiddellijk verknocht aan de sfeer op de set. Via iemand van de crew ben ik dan terechtgekomen bij Vaneigens, de afsluiter van 'Man bijt hond' van het toen pas opgerichte Woestijnvis. Later heb ik ook andere leuke rollen kunnen spelen. Ik

acteer heel graag, iedereen mag me bellen maar ik ga er zelf zelden naar op zoek. De drang om te regisseren is groter. Het gaat mij overigens ook niet om de ambacht van de regie. Ik vind het vooral leuk om met een onderwerp bezig te zijn. Een sociologische of psychologische vraagstelling met een hoek af, die leidt tot nieuwe inzichten en kiekenvlees momenten. Net daarom kan ik me ook amuseren in documentaire. Misschien wil ik bij gelegenheid ook ooit nog wel eens theater maken of een Youtube vlog. Een vraagstelling hoeft overigens niet per se tot een eenduidig antwoord te leiden. Daarvoor is alles te complex.

Heb je intussen verhaalstof genoeg?

Van een writers block heb ik momenteel geen last. Het script voor wat mijn eerste langspeelfilm zou moeten worden is klaar en ligt bij het VAF om na de scenario- ook ontwikkelingssteun te krijgen. Dat kan nog fout lopen natuurlijk, de concurrentie is niet min. Het verhaal speelt zich af op een vluchtelingenboot tussen Libië en Lampedusa. Maar eerst die kortfilm inblikken!

deAuteurs wenst u een creatief en warm 2017

deAuteurs: dé partner voor Nederlandstalige auteurs

Blauwe rots © Sebastiaan Van Doninck
gecreëerd tijdens deAuteurs schrijversresidentie
Zweden 2016

Illustratoren, striptekenaars, theaterauteurs, stand-upcomedians
choreografen, regisseurs, scenaristen, documentairemakers
reportagemakers, animatiefilmers, radiomakers, literaire auteurs ...

Hebt u een vraag of wilt u zich graag aansluiten bij deAuteurs,
neem dan contact op met de Auteursdienst (02/551.03.42)
of mail naar auteursdienst@deauteurs.be

voor auteurs, door auteurs

deAuteurs

deAuteurs • Huis van de Auteurs • Koninklijke Prinsstraat 87 • 1050 Brussel • Tel.+32 2 551 03 20
info@deauteurs.be / www.deauteurs.be / www.facebook.com/deauteurs